

Bruxelles, 21. lipnja 2021.
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Predmet:	Zaključci Vijeća o pristupu EU-a kulturnoj baštini u sukobima i krizama

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o pristupu EU-a kulturnoj baštini u sukobima i krizama koje je Vijeće usvojilo na sastanku održanome 21. lipnja 2021.

**ZAKLJUČCI VIJEĆA O
PRISTUPU EU-a KULTURNOJ BAŠTINI U SUKOBIMA I KRIZAMA**

1. Vijeće podsjeća na svoje zaključke od 8. travnja 2019. o strateškom pristupu EU-a međunarodnim kulturnim odnosima i ponovno potvrđuje svoju potporu integraciji međunarodnih kulturnih odnosa u vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a. U tom pogledu Vijeće pozdravlja koncept EU-a za kulturnu baštinu u sukobima i krizama, kojim se pruža važan doprinos jačanju strateškog pristupa EU-a miru, sigurnosti i razvoju.
2. Vijeće prepoznaje ulogu kulturne baštine kao važnog sredstva za postizanje mira, demokracije i održivog razvoja, i to poticanjem tolerancije, uzajamnog razumijevanja, pomirenja, međukulturnog i međuvjerskog dijaloga, ublažavanjem društvenih napetosti i sprečavanjem ponovne eskalacije u nasilni sukob. Vijeće istodobno prepoznaje da se kulturna baština može instrumentalizirati kao pokretač i meta sukoba i kriza te da može biti podložna dezinformiranju ili manipuliranju informacijama.

Vijeće naglašava važnost osviještenosti o kulturnoj baštini i njezine zaštite kao dijela pristupa kojim se u obzir uzimaju sukobi, i to u svim fazama sukoba i kriza. Zaštita i očuvanje kulturne baštine te promicanje poštovanja kulturne raznolikosti ključni su za sprečavanje nasilnog ekstremizma, borbu protiv dezinformiranja i za stvaranje pozitivnog dijaloga i uključenosti. Vijeće također podsjeća na svoje zaključke od 7. prosinca 2020. o mirovnom posredovanju EU-a i ponovno potvrđuje ulogu kulturne baštine kao ulazne točke za posredovanje.

3. Vijeće prepoznaje da angažman u području kulturne baštine, uključujući njezinu zaštitu i očuvanje, u razdoblju nakon sukoba ili krize pomaže u zaštiti identiteta pojedinaca i zajednica te služi kao temelj za održiv oporavak i trajni mir, čime se doprinosi općoj otpornosti društava. U tom pogledu Vijeće ustraje na važnosti gospodarskih, socijalnih i okolišnih aspekata povezanih s kulturnom baštinom te potiče pristup i konkretne mjere usmjerene na jačanje uključivog i održivog razvoja, među ostalim u pogledu mogućnosti zapošljavanja u lokalnim zajednicama. Vijeće također ističe važnost održivog kulturnog turizma za podupiranje ekonomske egzistencije i stvaranje mogućnosti zapošljavanja.
4. Vijeće naglašava važnost odgovornosti na lokalnoj razini i nužnost da se potrebe i sudjelovanje lokalnih zajednica stave u središte napora koji se ulažu pri podupiranju partnerskih zemalja u osiguravanju zaštite kulturne baštine. U tom pogledu Vijeće naglašava važnost obrazovanja i digitalizacije pri izgradnji kapaciteta u tom području, uključujući potrebu za jačanjem svijesti o postojećim bazama podataka u pogledu ugrožene kulturne baštine. Potiče upotrebu naprednih digitalnih alata i tehnologija za evidentiranje, dokumentiranje i očuvanje kulturne baštine.
5. Vijeće potvrđuje važnost angažmana u području nematerijalne baštine kao načina za razvoj zajedničkog razumijevanja, osobito poticanjem međukulturnog i međuvjerskog dijaloga te osiguravanjem prijenosa tradicija i znanja. Vijeće podsjeća na važnost Konvencije UNESCO-a o zaštiti nematerijalne kulturne baštine iz 2003. te naglašava moguću komplementarnost i međusobnu povezanost nematerijalne i materijalne baštine. Osim toga, Vijeće uviđa potrebu za podupiranjem mjera kojima se nastoji ublažiti negativan utjecaj klimatskih promjena na prirodnu i kulturnu baštinu.
6. Vijeće ističe važnost pristupa EU-a utemeljenog na vrijednostima tijekom sudjelovanja u zaštiti kulturne baštine u sukobima i krizama. Također naglašava potrebu za usvajanjem pristupa kojim se u obzir uzimaju sukobi i za poštovanjem načela „nenanošenja štete”. Pozdravlja pozitivan doprinos koji koncept EU-a može dati načelu odgovornosti pružanja zaštite, i to podupiranjem napora kojima se nastoji zaštititi kulturna baština i obustaviti njezino uništavanje.

7. Vijeće ponovno ističe predanost EU-a potpunoj provedbi programa za žene, mir i sigurnost te prima na znanje doprinos koncepta EU-a za kulturnu baštinu provedbi okvira politike EU-a koji se odnosi na žene, mir i sigurnost, uključujući strateški pristup EU-a ženama, miru i sigurnosti te Akcijski plan EU-a za žene, mir i sigurnost. U tom kontekstu Vijeće dodatno naglašava važnost uključivog, jednakog i nediskriminirajućeg pristupa kada je riječ o kulturnoj baštini u sukobima i krizama, a posebno u vezi s aspektima roda, mladih, pripadnika manjina, vjerskih uvjerenja i zajednica te autohtonih naroda.
8. Vijeće naglašava predanost EU-a podupiranju i jačanju međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima za zaštitu i očuvanje kulturne baštine, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi (UN), te osiguravanju učinkovitog multilateralizma koji se temelji na poštovanju normi i načela međunarodnog prava, međunarodnog humanitarnog prava, zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda. Vijeće također prepoznaje aspekt ljudskih prava ovog pitanja, u skladu s Rezolucijom Vijeća UN-a za ljudska prava od 6. listopada 2016. o kulturnim pravima i zaštiti kulturne baštine.

Vijeće također podsjeća na važnost jačanja partnerstava s relevantnim međunarodnim organizacijama, a posebno s Organizacijom Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) i Vijećem Europe, regionalnim organizacijama te relevantnim međuvladinim i nevladinim organizacijama, s ciljem zaštite i očuvanja kulturne baštine.

9. Vijeće poziva na to da se zaštita i očuvanje kulturne baštine naglase u relevantnim strateškim i programskim dokumentima EU-a i da ih se uključi u rad Vijeća u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

10. Vijeće podsjeća na to da je pristup EU-a kulturnoj baštini u sukobima i krizama dio integriranog pristupa EU-a vanjskim sukobima i krizama, u kojem je on dio politički i operativno usklađenog odgovora EU-a u kontekstu globalne strategije EU-a. Vijeće također ističe važnost koordinacije među odgovarajućim instrumentima i inicijativama država članica radi poboljšanja sposobnosti brzog odgovora u vezi sa zaštitom kulturne baštine i sprečavanjem njezina uništenja tijekom i nakon krize, s ciljem stabilizacije i mira.

Vijeće također naglašava važnost uključivanja zaštite kulturne baštine u sve relevantne dimenzije paketa instrumenata EU-a za sukobe i krize, kao i u zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku (ZSOP) te druga područja vanjskog djelovanja EU-a i u odgovarajuće financijske instrumente, uključujući Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa.

11. Vijeće ujedno ističe važnost doprinosa koji bi misije i operacije ZSOP-a mogle pružiti, uz potpuno poštovanje njihovih temeljnih mandata, rješavanju sigurnosnih izazova povezanih s očuvanjem i zaštitom kulturne baštine.

U tom pogledu i u skladu s paktom za civilni ZSOP i zaključcima Vijeća od 7. prosinca 2020. Vijeće sa zanimanjem očekuje poseban minikoncept za istraživanje mogućnosti razvoja napora civilnih misija ZSOP-a, prema potrebi, u tom području, primjerice putem mogućih programa izgradnje kapaciteta ili aktivnosti osposobljavanja.

12. Vijeće podsjeća na svoje zaključke od 16. lipnja 2020. o vanjskom djelovanju EU-a u vezi sa sprečavanjem i borbom protiv terorizma i nasilnog ekstremizma. Naglašava da su ilegalno iskopavanje, pljačka i nezakonita trgovina kulturnim dobrima povezani s ozbiljnim sigurnosnim prijetnjama jer se njima osiguravaju sredstva za financiranje organiziranog kriminala i terorističkih aktivnosti. Također imaju društveno-kulturni učinak jer predstavljaju politički alat za slabljenje zajednica i identiteta. U tom pogledu Vijeće ponovno potvrđuje koliko je važno hitno se posvetiti učinkovitijem suzbijanju nezakonite trgovine kulturnim dobrima i borbi protiv terorizma, također na temelju postojećih međunarodnih pravnih okvira poput relevantnih instrumenata UN-a i Vijeća Europe kao i drugih sličnih pravnih instrumenata, ako je primjenjivo. Poziva na daljnju blisku suradnju i sinergiju s akterima u području pravosuđa i unutarnjih poslova. Sa zanimanjem očekuje da Komisija izradi akcijski plan o nezakonitoj trgovini kulturnim dobrima, kako je predložila u svojoj Komunikaciji o strategiji EU-a za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. objavljenoj 13. travnja 2021., te ustraje na važnosti uzimanja u obzir i unutarnje i vanjske dimenzije te teme.
13. Vijeće poziva države članice da unaprijede suradnju među relevantnim ministarstvima, lokalnim i regionalnim tijelima i drugim relevantnim dionicima, uključujući civilno društvo i akademsku zajednicu, kao i relevantne međunarodne, regionalne, međuvladine i nevladine organizacije. Naglašava važnost prikupljanja i razmjene najboljih praksi među svim dionicima EU-a u vezi s inicijativama u području kulturne baštine koje su razvijene u kontekstu sukoba, krize i nakon sukoba.
14. Vijeće poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) te Komisiju i sve mjerodavne agencije i tijela EU-a da razmjenjuju najbolje prakse i razvijaju stručnost usmjerenu na učinkovitiji pristup kulturnoj baštini i njezinoj zaštiti u okviru sprečavanja sukoba i upravljanja krizama. Vijeće također poziva ESVD i Komisiju da, u roku od jedne godine i redovito, Politički i sigurnosni odbor izvješćuju o napretku ostvarenom u provedbi predloženih mjera i o glavnim elementima navedenima u konceptu.